

STRATEGISK-FYSISK UDVIKLINGSPLAN FOR STEGE KYST

SLA | CFBO | DHI | Viggo Madsen | Vordingborg Kommune

INDLEDNING

Denne udviklingsplan er én af i alt tre planer, som Vordingborg Kommune i 2019 har fået udarbejdet for havne- og kystområderne i kommunens tre købstæder - Præstø, Stege og Vordingborg.

Udviklingsplanerne skal ses som stedspecifikke svar på en række fælles behov og udfordringer i de tre byer. Dels er der brug for at sikre havne- og kystområderne mod havvandsstigninger og oversvømmelser i forbindelse med stormflod, dels er der på alle tre havne et stort ønske blandt borgere og foreninger om at få bedre faciliteter og adgang til vandet. Samtidig gælder det for alle tre byer, at bymidten og havnen skal bindes bedre sammen, så de i højere grad styrker hinanden.

Denne og de to øvrige udviklingsplaner rummer forslag til den langsigtede udvikling af de tre byers havne- og kystområder, som samtænker de mange forskellige behov og muligheder, der findes hvert sted.

Udviklingsplanerne sætter således de overordnede, konceptuelle rammer for fremtidens havne. De skal ikke læses som en færdig opskrift, men som et fælles grundlag for at borgere, foreninger, erhvervsdrivende og kommune sammen kan udvikle de tre havne. Projekterne i udviklingsplanen vil blive realiseret etapevis i takt med at finansieringen sikres.

Vi ser frem til samarbejdet!

Mikael Smed
Borgmester

VISION - BY & VAND	4
HAVNENES TVÆRGÅENDE TEMATIKKER	5
KYSTSIKRING SOM LØFTESTANG FOR BYUDVIKLING	6
PRINCIPPER FOR STORMFLODSIKRING	8
UDVIKLINGSPLAN FOR STEGE KYST	10
ANALYSE	
- Kontekst	12
- Stege Kyst	14
- Lokal viden & lokale ønsker	16
- Hovedgreb	18
- Koncept	19
SITUATIONSPLAN	20
- Planens lag	22
- Design af stormflodssikring	24
PLANUDSNIT	
- Kulhavnen	28
- Kulturværftet	30
- Naturhavnen	32
- Udvikling af Sukkerfabrikken	36
- Mulig udvikling af XL-grunden	37
- Leg & læring på havnen	38
- Ud på tur, aldrig sur	40
- Beplantningsstrategi	42
- Belysningsstrategi	44
- Universelt design	45
- Trafik og mobilitet	46

VISION: BY & VAND - SAMLENDE STORMFLODSSIKRING

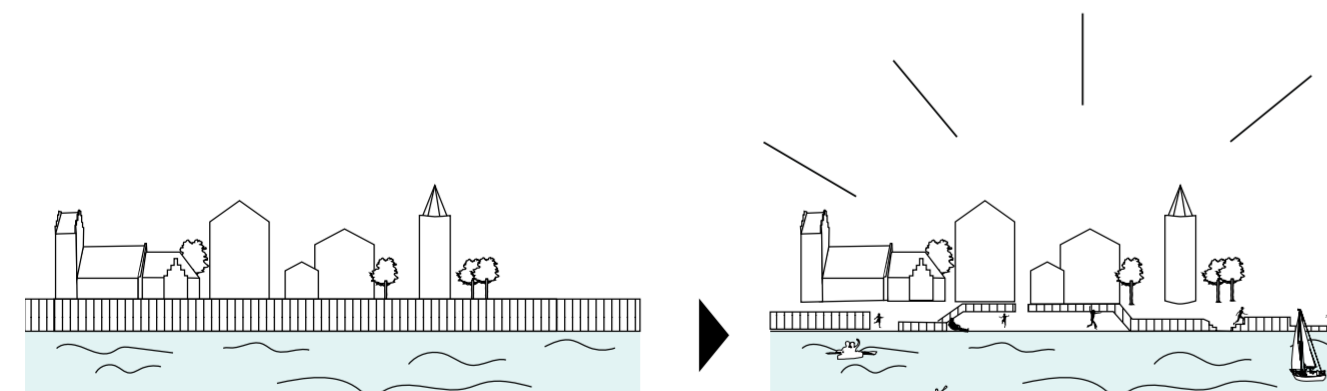
Opgaven med at udarbejde tre parallelle strategisk-fysiske udviklingsplaner for købstadshavnene Vordingborg, Præstø og Stege handler om at håndtere de havvandsstigninger og gentagne højvandshændelser, der i stadig højere grad påvirker de tre havne. Højvandshændelser har store fysiske og økonomiske konsekvenser til følge og gør det usikkert at investere i havnenes udvikling, hvis ikke kyst- og klimasikring indtænkes som en forudsætning for udviklingen.

Samtidigt handler opgaven også om at sikre en strategisk og fysisk rammesætning for en bæredygtig og attraktiv byudvikling, der binder de tre historiske købstæder sammen og forener vandet, kulturarven og den helt unikke sydsjællandske og mønske natur.

Vi ser denne kombination af fremtidssikret stormflodssikring og bæredygtig byudvikling som en fantastisk mulighed for at vise, hvordan klimaudfordringerne kan bruges som katalysator for fremtidig udvikling - ikke som en hindring for handling.

I arbejdet med udviklingsplanerne har visionen været at se stormflodssikring som det samlede omdrejningspunkt for havnenes udvikling. Ved at se stormflodssikring som mere og andet end en mur på kystens kant, foreslår vi en række varierede sikringsløsninger, der svarer direkte på havnenes udformning, behov og brug. På denne måde bliver stormflodssikringen dét, der forener havnenes brugere og besøgende om sociale aktiviteter, sikrer kontakten mellem land og vand samt formidler mødet mellem havnenes historiske fortid, nutid og fremtid.

Planerne skal med andre ord illustrere, hvordan stormflodssikring kan igangsætte en unik, stedsspecifik og merværdiskabende udvikling af havnefronter i Vordingborg, Præstø og Stege, og blive et foregangseksempel på, hvordan investeringer i højvandssikring kan bruges som løftestang for udviklingen af Danmarks mange kystbyer og havneområder.

Stormflodssikring som barriere

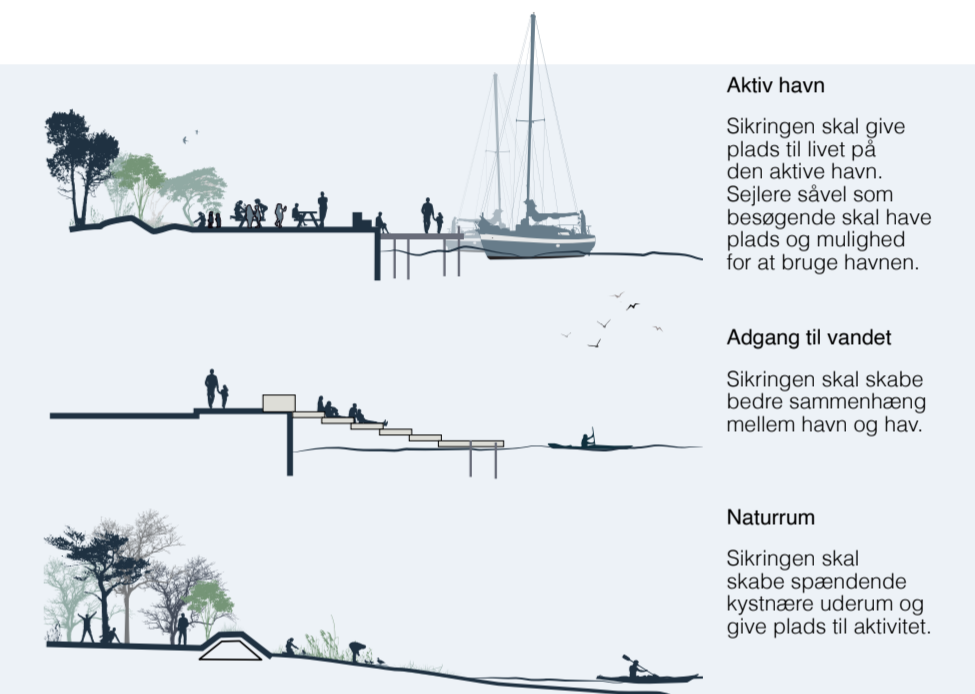
Værdiskabende stormflodssikring

HAVNENES TVÆRGÅENDE TEMATIKKER

Udviklingsplanerne tager afsæt i de tre byers historie og naturlige, kulturelle og sociale værdier. De tre havne besidder alle store fælles kvaliteter og karaktertræk, men adskiller sig alligevel fra hinanden med hver deres stærke egenart, forskelligartede naturoplevelser, samt stedsspecifikke foreningsliv og lokale engagement. Havnenes tværgående tematikker er et resultat af de kvaliteter, udfordringer og potentialer, som går igen på de tre havne.

1. INTEGRERET SIKRING

Integreret sikring er - i modsætning til en barrikaderende højvandsmur i metermål - en nøje tilpasset bearbejdning af terræn og sikringstyper, der udspringer af havnens konkrete udfordringer og behov. Er der tale om et blødt landskab eller en funktionel havn? Hvad er adgangsbehovet for havnens brugere, og er der behov for nye funktioner, opholdsmuligheder eller sikkerhedsforanstaltninger? Er der behov for bemanning for at aktivere sikringen, og hvordan bidrager sikringen mest muligt til omgivelserne og havnens liv? Ud fra disse parametre vælges den sikringsløsning, der passer bedst til det enkelte sted.

Aktiv havn

Sikringen skal give plads til livet på den aktive havn. Sejlere såvel som besøgende skal have plads og mulighed for at bruge havnen.

Adgang til vandet

Sikringen skal skabe bedre sammenhæng mellem havn og hav.

Naturrum

Sikringen skal skabe spændende kystnære uderum og give plads til aktivitet.

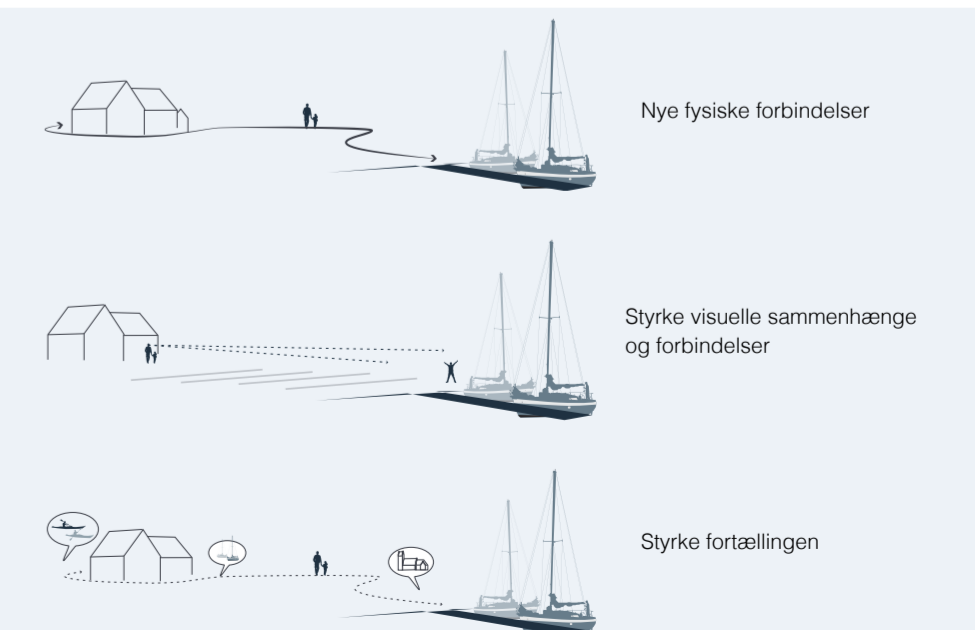
2. LIV VED VANDET

I alle tre havne er der et stort ønske om og behov for at understøtte et mere varieret liv på og ved vandet. Det gælder bedre faciliteter for både nye og eksisterende foreninger, byens borgere og gæster. Herudover vil livet ved vandet styrkes gennem følgende: 1. Fælles faciliteter og uderum (f.eks. grejbank, værksted, bådhal), der styrker fællesskabet mellem brugere og synergien mellem klubber. 2. Bedre tilgængelighed og adgang til vandet for alle (f.eks. gennem nye dæk og broer) 3. Bedre opholds- og byrumsfaciliteter for faste brugere og gæster (f.eks. siddepladser, legepladser, træningsredskaber, grønne opholdsområder). 4. Forskelligartede delområder på hver havn, der henvender sig til en bred målgruppe.

3. FORBIND BY OG HAVN

En manglende sammenhæng mellem livet i byen og livet på havnen er karakteristisk for alle tre havne. For at skabe en bedre forbindelse mellem by og havn vil vi både fokusere på de fysiske forbindelser (f.eks. stier og trafik) og visuelle forbindelser (f.eks. udsyn, sigtelinjer og vægning af vigtige landmarks). Men også andre forbindelser er vigtige; historie og kulturarv er selve grundlaget for byernes og havnenes tilblivelse, og denne sammenhæng skal også styrkes fremover. Det kan bl.a. være i form af formidling, bevaring og materialevalg.

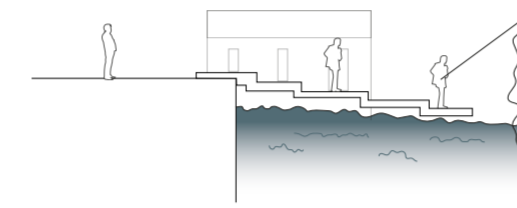

KYSTSIKRING SOM LØFTESTANG FOR BYUDVIKLING

At sikre havnene mod stormflod er en nødvendighed, men også en chance for at give byens blå kant og rum et løft, som både skaber nye brugsmuligheder og sociale mødesteder. Kystsikringen kan derfor bruges som løftestang for en bredere byudvikling, der kan meget mere end blot at holde vandet ude.

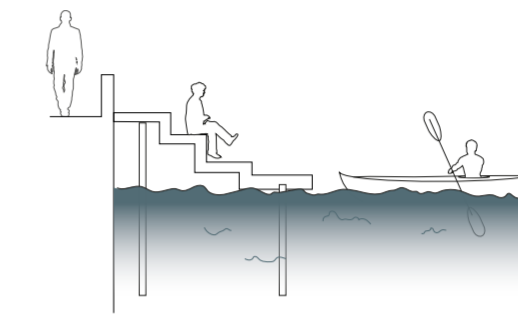
At kystsikringen bruges som løftestang for byudvikling kommer helt konkret til udtryk i sikringens udformning. Den tilpasser sig det enkelte rum og understøtter stedets stemning, historie og brug. På denne måde fungerer sikringen som en del af byrummet, og byrummet som kystsikring. Kystsikringen er samtidig med til at dimensionere de forskellige havnerum, så der skabes både store, aktive samlingspunkter, lokale mødesteder og små uformelle invitationer til ophold, stilhed og samtale.

Her vises nogle af de løsninger, som tænkes brugt på havnene, hvor en integreret kystsikring understøtter eksisterende liv og aktivitet og samtidig åbner op for nye brugsmuligheder.

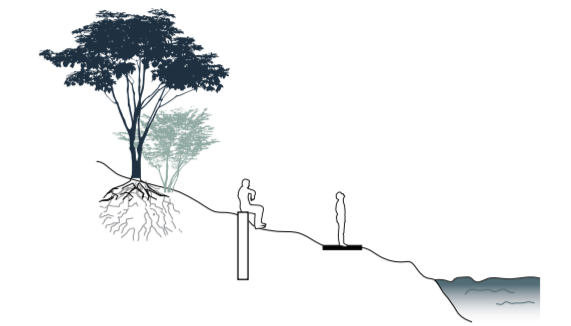
TRAPPE

Sikring udformet som et trappeforløb, der skaber opholdsmuligheder på kajen. Ind mod bygningerne skaber en lav mur mulighed for ophold vendt mod bygningerne og deres uderum.

ADSKILLELSE AF FUNKTIONER

Kanten skaber her en rumlig opdeling mellem vandaktiviteter og de funktioner, der ligger på den anden side af den lave mur.

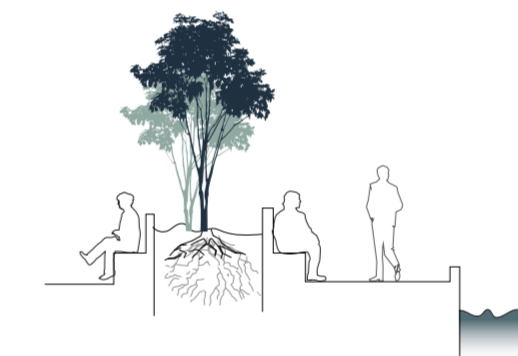
BLØD, LANDSKABELIG MUR

Sikring etableret som en blød mur, der bugter sig med landskabet og skaber et godt sted at sidde.

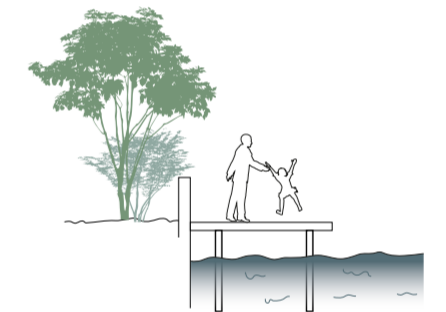
AKTIVITETSKANTER

Sikringsmuren kan udføres i former, som inviterer til leg og aktivitet - f.eks. kan bugtede kanter bruges til at skate eller stå på løbehjul.

BÆNK

Sikring etableret som et hævet plantebed med indlagte bænke, så man kan sidde med ryggen i læ og betragte det forbigående liv.

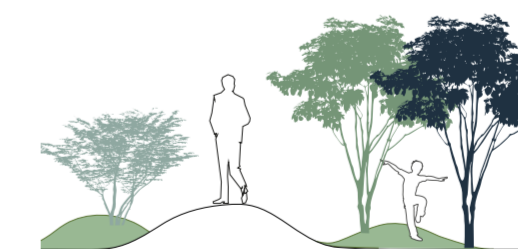
FAST OG MOBIL

Hvor der er behov for at bevare udsigt (f.eks. fra boliger), kan sikring udføres som lav fast mur suppleret med mobil sikring ved ekstreme hændelser. Således hindrer man ikke udsigten til havnen i hverdagen.

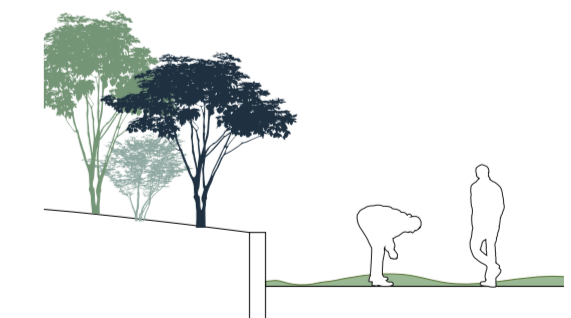
TERRASSEKANTER

Sikringsmuren integreres i hævede terrasser langs bygningerne, hvor der er udeservering med udsigt over havnen.

DIGER

Sikringsdiger integreret i grønne områder bidrager til et varieret og levende landskab med plads til leg og aktivitet. Samtidig giver digerne mulighed for en alternativ gåtur med bedre udsigt.

STØTTEMUR

En sikringsmur skærer sig ind i landskabet med udtryk som en lav støttemur, og bidrager til at skabe en niveaupdeling der kan adskille funktioner.

PRINCIPPER FOR STORMFLODSSIKRING

Fast sikring

En enkel "værktøjskasse" er udgangspunktet for stormflodssikring af alle tre havne. Ved at variere løsningstypologierne, sikres det, at stormflodssikringen integreres i byrummene, samtidig med at der gives plads til det aktive havneliv.

De forskellige løsninger har forskellige kvaliteter og egner sig således til forskellige situationer. Det gør det muligt at tilpasse sikringen til det specifikke sted og brugernes behov.

Mobil sikring

Mobil sikring gør det muligt at bevare et åbent udtryk og høj tilgængelighed i hverdagen. Den gør det samtidig muligt at graduere den faste sikring, så det kun er i de mest ekstreme situationer, der er behov for mobil sikring. Til gengæld kræver den mobile sikring et beredskab.

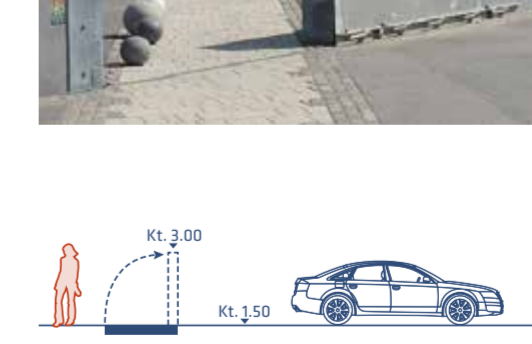
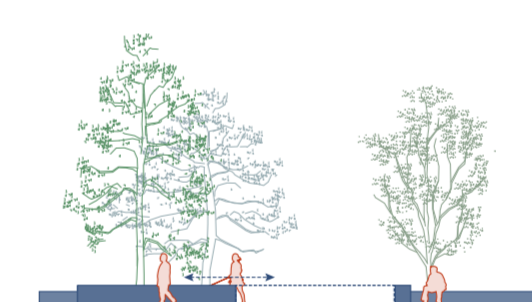
Terrænbearbejdning

Ved naturhavne og grønne områder kan terrænet bearbejdes, således at skader ved stormflodshændelser og højvande minimeres. Samtidig formes et grønt område, som skaber naturlig merværdi i hverdagen.

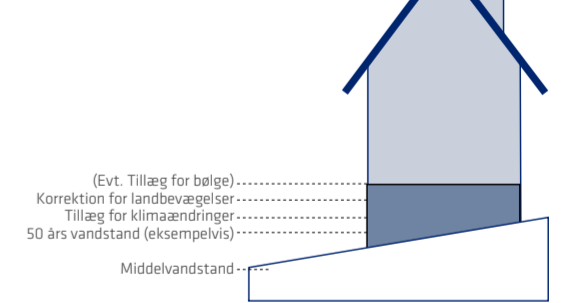
Vippe- og skydeporte

Vippe- og skydeporte er en manuel sikring, der supplerer den faste sikring. Sikringen tillader således uhindret adgang og tilgængelighed til vandet, når der ikke er stormflodssikring.

Sikring via bygninger

Eksisterende og ny bebyggelse kan bidrage til havnens stormflodssikring. Dels kan man afhjælpe skader ved opsætning af mobile sikringsløsninger ved eksisterende byggeri. Ved nybyggeri bør man indtænke en høj sokkelkote (inkl. tillæg for bølger) samt udforme husets ydermur, så den kan tåle vandpåvirkning. Endelig kan man øge terrænhøjden ved nybyggeri, hvis området er i høj risiko for oversvømmelser.

STRATEGISK PLAN FOR STEGE KYST

Stege Kyst skal sikres mod stormflod og samtidig give bedre mulighed for adgang til og brug af vandet - både for borgere, lokale foreninger og besøgende. Havnen skal binde byen og vandet sammen og gøre området endnu mere attraktivt.

Udviklingsplanen skal vise, hvordan klimasikringen kan bruges som løftestang for en positiv udvikling af området, og give bud på, hvordan havnens byrum og aktiviteter styrker livet på havnen. Herudover foreslår planen, hvordan de forskellige dele af udviklingsplanen kan prioriteres over tid i forhold til deres effekt på det samlede område.

Med denne udviklingsplan ved hånden skal både kommunens beslutningstagere, foreninger og borgere kunne få et klart overblik over havnens store potentiale og mange udviklingsmuligheder, og skabe sig forståelse af, hvordan små som store udviklingstiltag og investeringer kan gøre en forskel for fremtidens Stege Kyst som helhed.

KONTEKST

Byvolden

Mølleporten

Mønshallen

Kulhavnen

Stege kirke

Værft

Sukkerfabrikken

Jordbassinerne

Stege Nor

STEGE KYST

Hvad er det helt særlige ved Stege Kyst, og hvad skal man passe på og tage højde for, når havnen skal udvikles? Udviklingsplanen står på skuldrene af en grundig analyse, som trækker på baggrundsmateriale, observationer på stedet og samtaler med lokale.

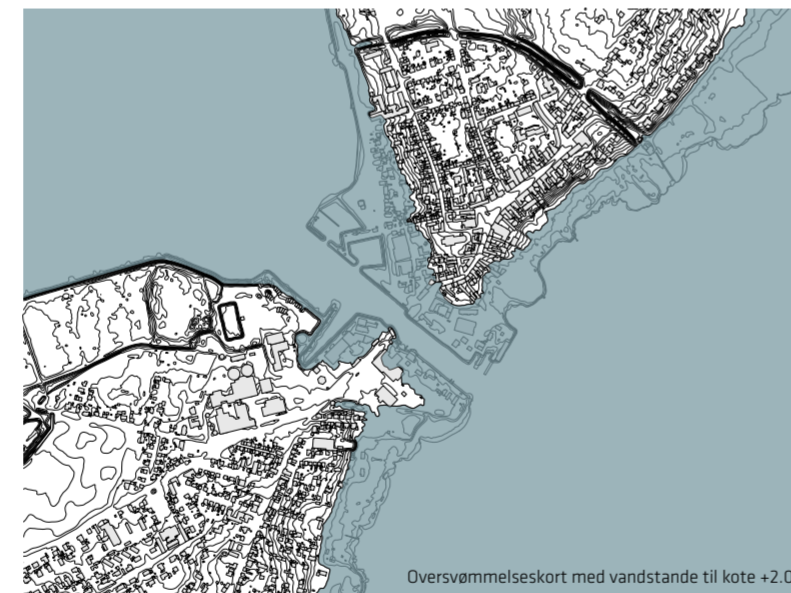
TO TIDSALDRE PÅ HVER SIDE AF HAVNEN

På hver side af havneløbet findes Middelalderbyen mod nord og industribyen mod syd - hver med deres historie ikoniske pejlemærke; middelalderbyens kirketårn og den gamle sukkerfabrik på Lendemarksiden. Middelalderbyen fortæller historien om Valdemar den Stores Stegeborg og sildefangst-successen. I 1884 åbnede Sukkerfabrikken på den modsatte side af Stege middelalderby. På sit højeste havde Sukkerfabrikken flere hundrede medarbejdere tilknyttet, hvorfor det var nødvendigt at byudvikle tæt ved Sukkerfabrikken i det område, vi i dag kender som Lendemark. Sukkerfabrikken lukkede i 1989 efter mange år som Møns vigtigste arbejdsplads og livsgrundlaget for tusinder af indbyggere. I dag står Middelalderbyen og Sukkerfabrikken som markante udtryk for hver deres tid, men emmer begge stadig af liv, omend på en anden måde.

NORET OG HAVET

Stege ligger i bunden af Stege Bugt, der har kontakt til det omkringliggende hav gennem Ulvsund mod vest (til Storstrøm) og Bøgestrøm mod nord (til Øresund). Vandstanden i Stege er således et resultat af vandstandene i Øresund og Storstrøm og måden vandet kan strømme til og fra området samt lokal vindstuvning. Vindstuvning hen mod Stege vil give et vist bidrag, hvis vinden kommer fra nordvest. Der vil kunne opstå vindgenerede bølger ved lokale storme især hvis vindretningen er sådan at vinden har et langt åbent stræk over hvilket bølgerne kan vokse på.

PORTEN TIL MØN

Møn er en populær turist-destination, som byder på mange smukke natur- og kulturoplevelser. For såvel sommerhusegæsten som vandrere langs Camønoen gælder, at Stege er et knudepunkt. Det er her, man henter forsyninger til grillen og rygsækken, og her man får information og inspiration til nye oplevelser. Samtidig er Stege, med sin historie, charme, butik- og byliv en destination i sig selv.

SIDELØBENDE PROJEKTER

Det altoverskyggende sideløbende projekt er Sukkerfabrikken, der står over for en markant transformation fra at være fabriksområde til at være feriecenter med dertilhørende aktiviteter og nye feriehus. Samtidig er der flere lokale ildsjæle, der har genskabt en ny turistinformation, House of Møn, nær busterminalen, hvor besøgende, ikke kun i Stege, men på hele Møn kan søge inspiration til udflugter. Derudover er der blevet arbejdet for at skabe bedre forhold langs stranden ved Langelinie i form af en boardwalk og en badebro ud i vandet. Det er dog ikke kun på Stege-siden af Storebro, at der foregår initiativer; Vordingborg Kommune har i begyndelsen af 2019 igangsat en områdefornyelse af Lendemark Hovedgade.

VIGTIGE TRÆK

FIRE STEDER, ÉN HAVN

Havneløbet samt vej- og broforbindelsen på tværs af havnen deler området i fire dele. Det skaber forskellige miljøer, men splitter samtidig havnen, og det kan være svært rigtigt at få øje på de mange gode opholdssteder på havnen, når man er på gennemfart.

Broen leder trafikanten hurtigt over havneløbet, og med oplagte opholdssteder gemt væk fra vejen, kan havnens kvaliteter let overses af forbipasserende.

Bl.a. den charmerende og kulturhistoriske Sukkerhavn og Sukkerfabrikken ligger gemt væk fra hovedvejen.

Det stadig aktive skibsværft, som af de få tilbageværende i Danmark, skaber et levende og foranderligt miljø på havnen.

Forskellige skibe ligger ved kaj og på bedding ved skibsværftet, hvor man kan følge med i arbejdet.

DET AKTIVE SKIBSVÆRFT

På den bynære del af havnen ligger det aktive skibsværft yderst på kajen mod noret. Den lille perle ligger i dag gemt bag busstationen og småerhverv, men byder på spændende oplevelser for dem, der finder vejen forbi.

FISKERSTRÆDE

Fiskerstræde er et lille, selvgroet foreningsmiljø med et charmerende og naturligt udtryk. Fiskerstræde ligger som en hemmelighed bag SuperBrugsen, som er et mødested for hele Møn.

Fiskerstræde set fra den modsatte kaj. Bag roklubben ses SuperBrugsen og bagerst Sukkerfabrikken.

Fiskerstræde ender blødt ud mod noret, hvor der er god plads til at reparere både, opbevare grej eller nyde udsigten over vandet.

LOKAL VIDEN OG LOKALE ØNSKER

Brugerne er drivkraften for livet og udviklingen på havnen, og de spiller en vigtig rolle når det kommer til de fremtidige udviklingsplaner. Ingen kender havnens kvaliteter og udfordringer bedre end dem som har deres daglige gang her, og ingen ved hvad havnen mangler bedre end de som ønsker at være dér, men ikke har fundet plads.

I forbindelse med udarbejdelsen af udviklingsplanen er lokale aktører og beboere blevet hørt af flere omgange. Først blev havnens vigtigste aktører inviteret til et partsmøde d. 2. maj 2019, og dernæst blev der afholdt et byværksted i Mønhallerne d. 20. maj 2019, hvor mange af byens borgere deltog. Endeligt er udkastet til udviklingsplanen blevet fremlagt på et fælles byværksteds møde for alle tre havne d. 17. juni 2019, hvor aktører og borgere gav feedback. Derudover har der været oprettet projektkontorer for hver havn, hvor borgere og andre interesserede ugentlig har kunne mødes med projektlederne for at diskutere og blive opdateret på projektets fremgang. Samtidig har man kunne deltage i debatten om havnens udvikling på den digitale dialogportal.

En mere uddybende beskrivelse af inddragelsesprocessens resultater kan læses i det separate dokument, 'Opsamling på inddragelsesproces'. *I denne plan er medtaget nogle de vigtigste indsigter og inputs.

AKTØRER PÅ HAVNEN

Stege Kyst er et varieret område, og det samme er de mange aktører, der findes på havnen og langs kysten, som har anpart i udviklingen. Blandt de mest markante er Sukkerfabrikken og den forestående udvikling af det tidligere fabriksområde, som kommer til at påvirke hele Stege. Udover de mange foreninger og fritidsbrugere er det kendetegnende for Stege, at de forretningsdrivende både på havnen og i midtbyen er meget engagerede i udviklingen af havne- og kystområderne.

"Vi vil fordoble omsætningen. Skabe spredningseffekter. Synergier mellem sukkerfabrikken og byen. Det er den økonomiske bæredygtighed."

"Vi skal ikke skamride naturen - for så får turisterne ikke det, de kommer efter."

"Liv for turister - det er dét, man opsøger. Der er masser af liv om sommeren, men når vi når september/oktober, har vi byen for os selv. Der er en vekselvirkning som fastboende. Om sommeren er det herligt at blive befrugtet med liv og glæde."

"Turisme er en forudsætning for, at man kan få et rigtig godt spisested til at løbe rundt. Vi vil rigtig gerne have det, men det løber ikke rundt, hvis det kun er for lokale."

"Vi har luft og rum - pas på med at lave noget permanent, der ødelægger byens grønne områder."

"Hvis man kan få løst problemerne med oversvømmelse, tør man investere i andre projekter i byen".

"Det her er en levende organisme - ikke en udstillingshavn".

"Gudske tak og lov, at havnen ikke er plastret til med træer, bygninger og legearealer. Man kan mærke havbris, der kommer ind over os med vestenvinden. Dyrk denne åbenhed".

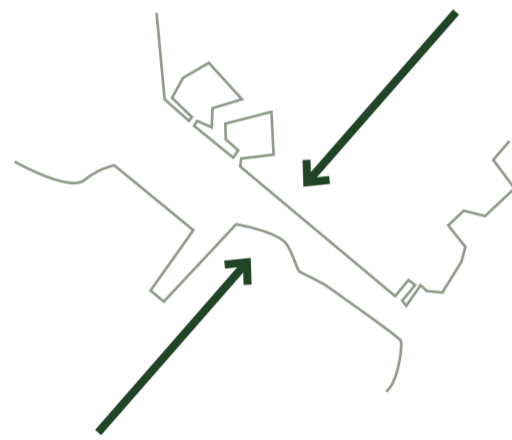
KONKRETE ØNSKER & IDÉER FRA KERNEAKTØRER

- Få havnens forskellige dele til at hænge bedre sammen.
- Indtænk hele Langelinje i opgaveområdet ift. klimasikring.
- Integrer volderne i udviklingen.
- Fokuser på trafikikkerhed - sikkerhed for gående og cyklende.
- Flyt busterminal - frigiv plads til centralt byrum.
- Sluse med forbindende gangbro over, men også kystsikring af hele Noret.
- Dagligvarer og butikker må være tættere, hvis de små butikker skal overleve.
- Genetabler Sukkerbroen - adgang til eng - videre til Camønoen - bedre sammenhæng!
- Husk at det er et trafikknudepunkt - find en formel, hvor trafikformerne kan leve sammen.
- Ret linje fra Sukkerfabrikken til handelsstrøg - kunne være flot.
- Ny biograf eller kulturhus/litteraturhus ved skibsværftet
- Gør broen til en oplevelse - som Karlsbroen og Dronning Louises.
- En 8-tals-rute, som forbinder de rekreative dele af byen: Byskovene, Langelinje, jordbassiner, Sukkerfabrikken, Lendemærk.
- Garanter tilgængelighed langs hele havnen.
- Fokuser på bæredygtighed i bosætning, turisme, lokalsamfund
- Gør lystbådehavnen mere hyggelig og sammenhængende.
- Placer nye bænke mv., så man kan sidde og nyde udsigten.
- Lav nedsænkede trapper på kajkanten for bedre adgang og sikkerhed.
- Opret solnedgangsplads eller boardwalk ved Langelinje, hvor man kan gå beskyttet for trafik.
- Bedre fodgængerovergange ved voldanlæg samt Langelinje.
- Bedre skiltning af historisk rute, kulturarv og historiske værdier.
- Fjern asfalt og lav grusstier ved Ellens Carbart.
- Luk Langgade for biler.
- Lav fiskerestaurant e.l. i den smukke stenhuggerbygning.
- Udnyt sportfiskeri, vandsport og både. Et ordentligt slæbested og passende parkeringsmuligheder.

HOVEDGREB

På baggrund af analyser og inddragelsesprocessen arbejdes der videre med tre anbefalinger, der vil fungere som planens hovedgreb.

Fremhæv kontrasterne

Steges mange særegne karaktertræk mødes på havnen og byens fortælling kommer til udtryk i kontrasterne.

De mange forskellige udtryk og kontraster, der findes på Stege Kyst, er en stor del af stedets egenart. Det udgør et stort potentiale for at udvikle et varieret og alsidigt havneområde, der kan favne de mange forskellige borgere og brugere, der besøger og bor i Stege.

Ved Stege Kyst finder man både mødet mellem to forskellige byfortællinger og udviklinger; den gamle krogede middelalderby, og den rationelle industriby. De har hver især deres pejlemærker og hver deres logik - havnen skal omfavne og tilpasse sig disse to karakteristikker.

Ved denne krydsning møder byen også den naturlige kyst og omslutes i mødet mellem Stege Bugt og Stege Nor. Det giver mulighed for at opleve kontrasten mellem den hårde havnekaj og den bløde kyst.

Giv plads til den lokale skaberkraft

Havnen skal være et socialt og kreativt rum for lokale initiativer.

Der findes stor skaberkraft og vilje til udvikling i Stege – det ses både i store projekter som Sukkerfabrikken og i mindre lokale initiativer. Havnen skal understøtte og skabe plads til, at sociale, kreative kræfter kan udvikle sig og føre deres ideer ud i livet – både i stor og lille skala. Placeringen midt i Stege gør havnen til et godt udgangspunkt for at skabe steder, der samler og gavner lokalbefolkningen såvel som besøgende.

Gør havnen til udgangspunkt

Stege er portalen til at opleve resten af Møn - styrk de besøgendes mulighed for at komme afsted.

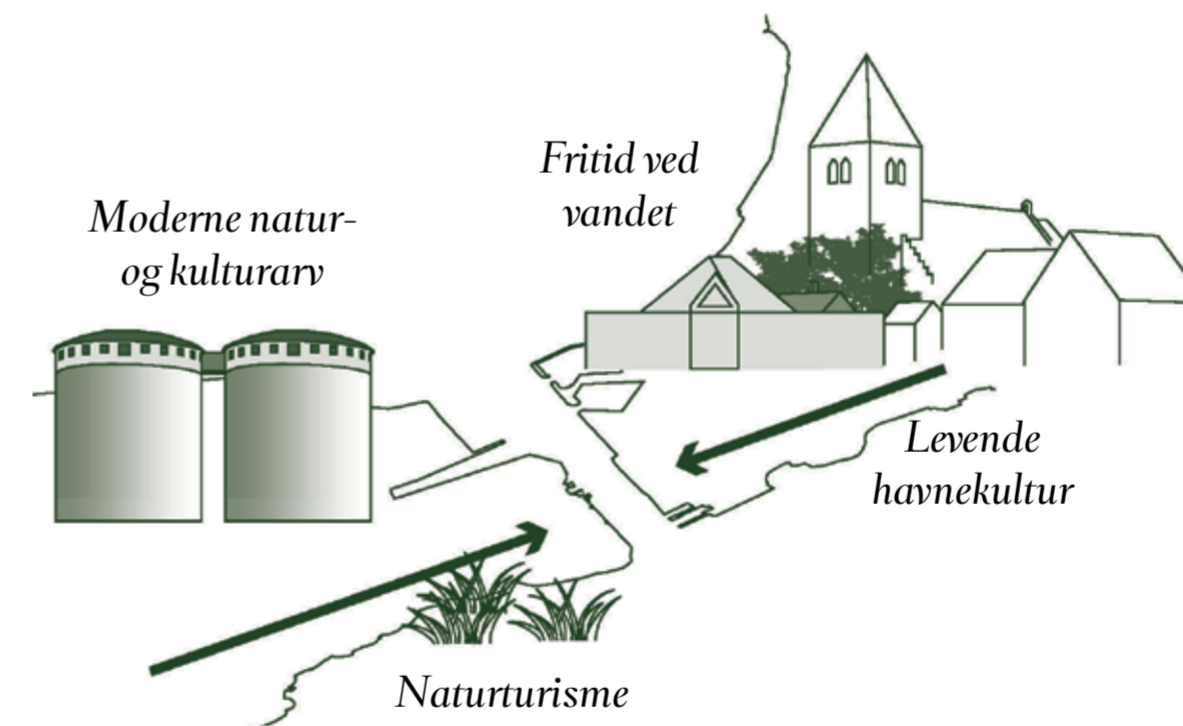
Møn er et helt særligt sted, med en natur som er særlig; ikke bare for Danmark men internationalt. Der findes allerede mange projekter, der gør det let at komme ud og opleve øens unikke natur.

Stege er unikt placeret som udgangspunkt for at tage på opdagelse i den mønske natur og kultur. Stege skal være det naturlige sted at starte sin rejse.

KONCEPT

- HAVNEN SOM UDGANGSPUNKT OG SAMLINGSPUNKT

Stege Kyst er et komplekst, sammensat sted, hvor mange forskellige identiteter, funktioner og brugere mødes. Udviklingen af Stege Kyst skal styrke havnens rolle som samlingspunkt for beboere og besøgende. Samtidig skal havnen gøres til det naturlige udgangspunkt for eventyr på Møn. Det gøres ved at styrke havnens forskellige identiteter samt understøtte adgangen til Steges kultur og natur.

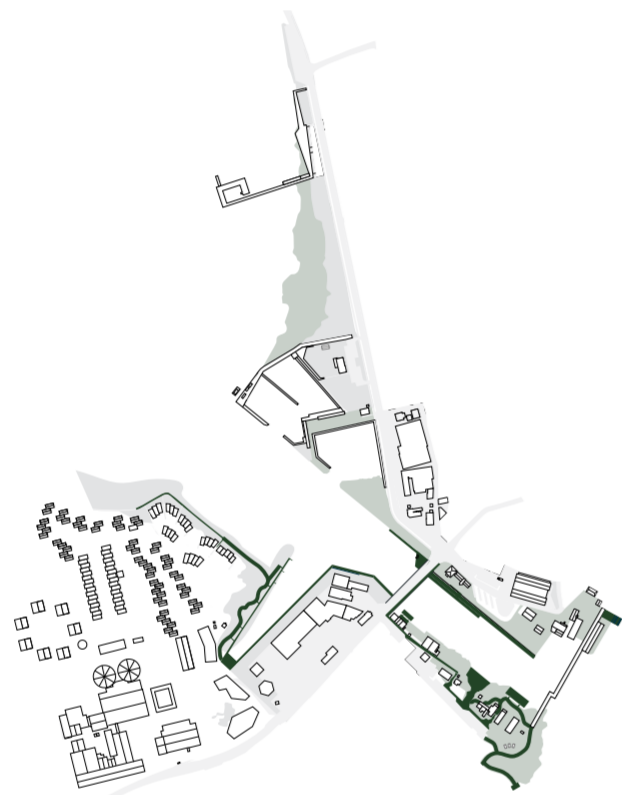
SITUATIONSPLAN

Vi sikrer bedst et godt havneliv for alle gennem et fleksibelt design, der griber stemningen og mulighederne i de enkelte havnerum. Havnerummene skal kunne bruges til mange forskellige aktiviteter på tværs af dagen og året, til hverdag og til fest, og samtidig have plads til både de aktive og dem, der holder af at nyde et stille øjeblik. Et fleksibelt design betyder ikke, at det er uovervejede. Designet skaber diskrete afgrænsninger mellem intime og mere aktive rum, skaber plads til ophold netop dér, hvor mikroklimaet og omgivelserne lægger mest op til det, og skaber rammerne for, at der kan opstå synergi mellem havnerummene og de funktioner, der findes på havnen. Designet inviterer kultur-, erhvervs-, institutions- og foreningslivet ud i havnens rum og styrker dermed oplevelsen af den store variation i havnens liv.

PLANENS LAG

Udviklingsplanen for Stege Kyst dyrker stedets særlige identitet og de stedbundne potentialer i området. Visionen er en levende havn med en stærk lokal identitet, hvor der er gode vilkår for det stærke lokale liv såvel som stedets mange besøgende – en havn som både samler og inviterer til at gå på eventyr.

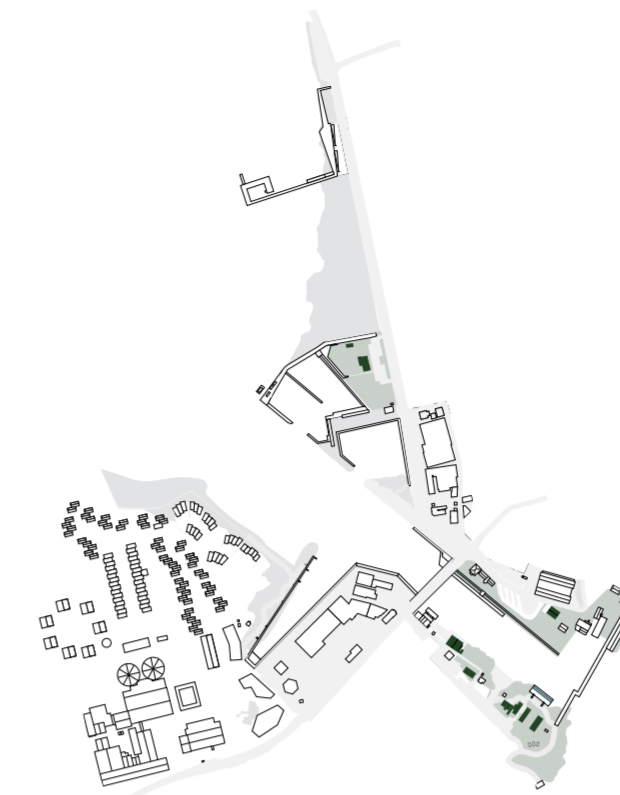
ADGANG TIL VANDET

1. Der etableres en ny strand langs Langelinje. Nu kan man bade, lege eller gå en tur i vandkanten.
2. Der anlægges en opholdstrappe og træbrygge langs den østlige havnekant. Her er der både plads til ophold og mulighed for at lægge til med sin kajak.
3. Platforme hvorfra man kan fiske eller bare nyde udsigten etableres på kysten mod noret.
4. På Naturhavnen er der mulighed for at komme i vandet med sin båd eller kajak fra det store slæbested. Her kan man også leje en båd eller spise frokost i vandkanten.

NYE BYRUM

Havnens nuværende struktur og identiteter styrkes og defineres i følgende byrum:

1. Strand og havnebad
2. Kulhavnen
3. Ved havnen
4. Kulturtorv og værftsplads
5. Naturhavnen
6. Sukkerhavnen

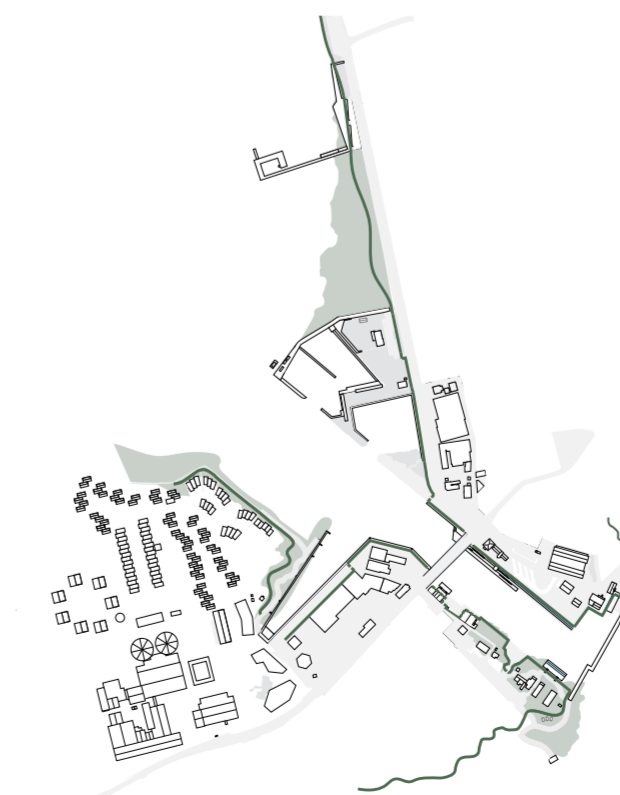
STYRK FÆLLESSKABET

De sociale fællesskaber styrkes og gives bedre rammer ved at skabe fælles pladser, faciliteter og muligheder på tværs af havnens brugere og byens borgere.

AKTIVITETER PÅ OG VED VANDET

Adgang til vandet forbedres gennem tiltag i hele havnens forløb. Der skabes mulighed for roligt ophold ved vandet, aktivitet på vandet og at komme i vandet.

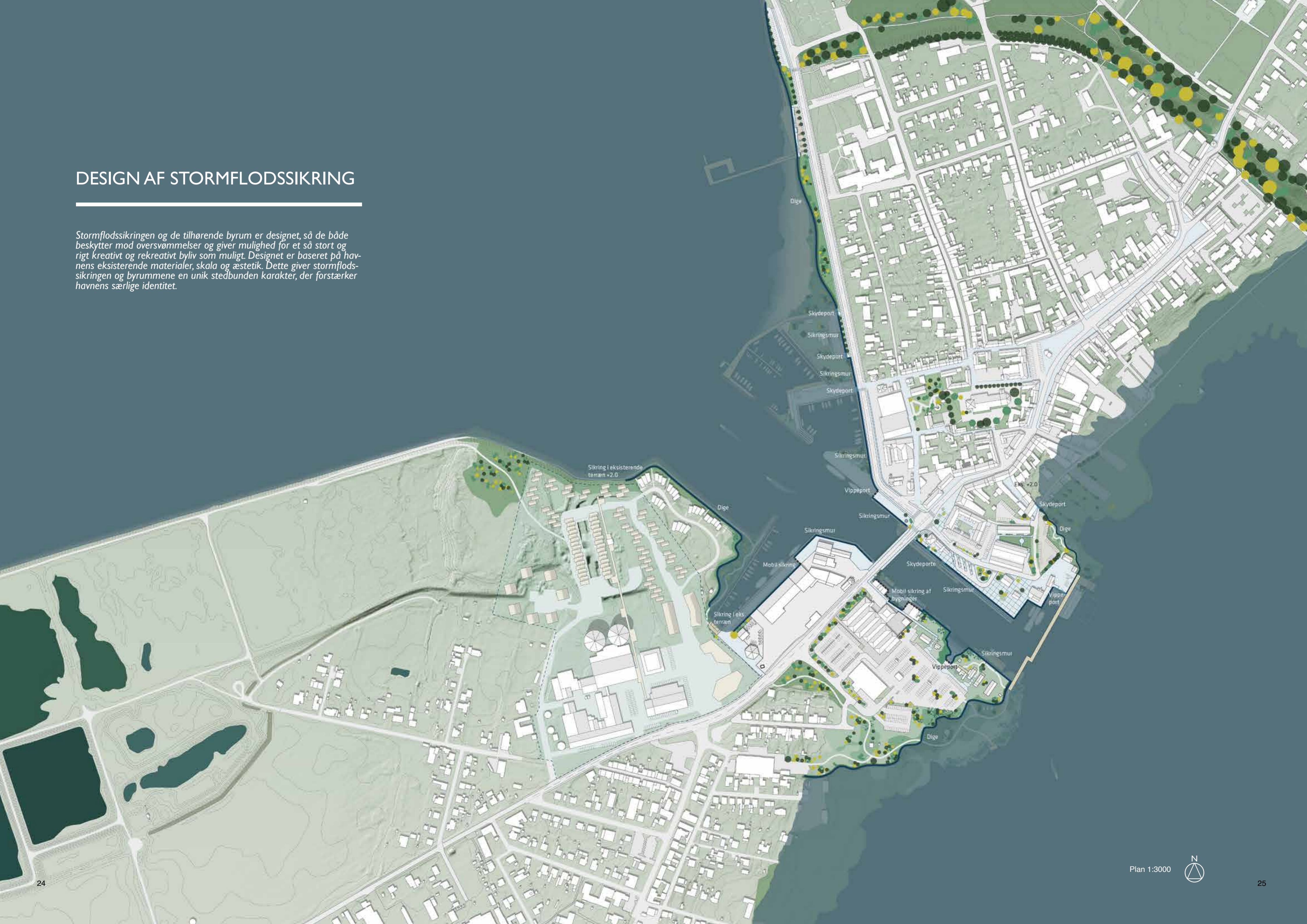

KYST- OG KLIMASIKRING

Klimasikringen løber i hele havnens længde og sikrer, at bygninger og fælles arealer ikke skades under stormflod.

DESIGN AF STORMFLODSSIKRING

Stormflodssikringen og de tilhørende byrum er designet, så de både beskytter mod oversvømmelser og giver mulighed for et så stort og rigt kreativt og rekreativt byliv som muligt. Designet er baseret på havnens eksisterende materialer, skala og æstetik. Dette giver stormflodssikringen og byrummene en unik stedbunden karakter, der forstærker havnens særlige identitet.

DESIGN AF STORMFLODSSIKRING

Med afsæt i historik og klimafremskrivninger er det bestemt, at stormflodssikringen skal sikre op til kote +2.0 – det vil sige to meter over dagligt vande.

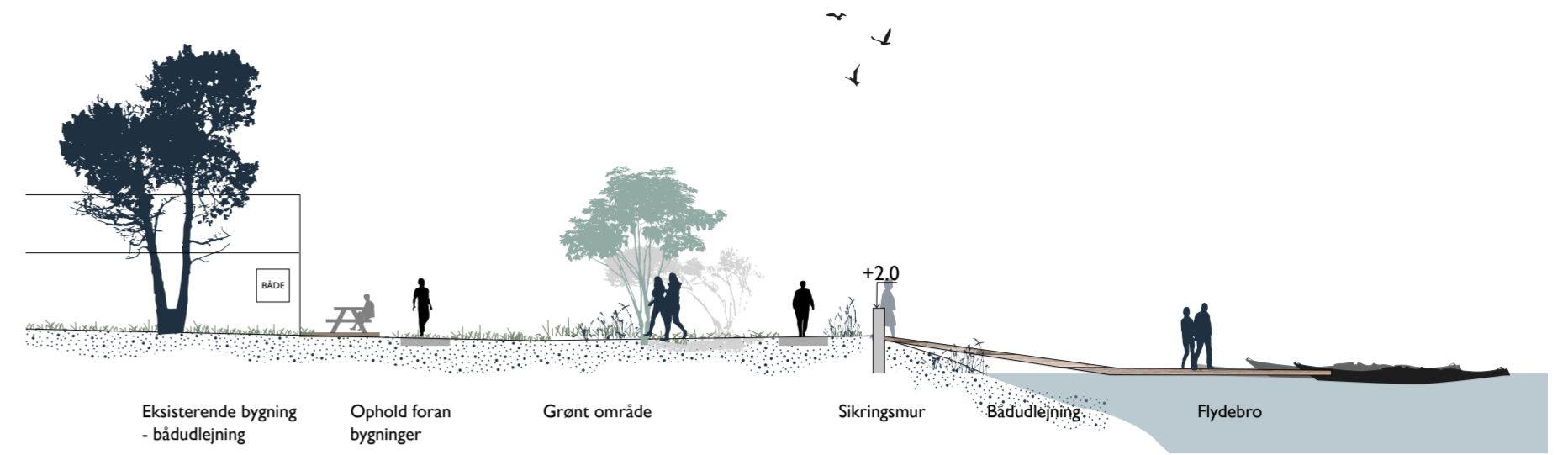
Stormflodssikringen og de tilhørende byrum er designet, så projektet bliver robust, realiserbart og med minimal drift. Ved at tage udgangspunkt i havnens eksisterende materialer - såsom beton, asfalt og hårdt træ - integreres stormflodssikringen og de nye byrum i det eksisterende havnemiljø, samtidig med at de hårdføre materialer gør stormflodssikringen robust og holdbar.

Ved desuden at designe stormflodssikringen i den eksisterende havns skala og æstetik, kan vi tilføje en række nye elementer (rækværk, lysmaster, moler og trapper), der på én gang tilfører nye kvaliteter til havnen og samtidig viderefører havnens særlige udtryk. Designet er dermed specifikt for Stege Kyst og består af velkendte og afprøvede dele, samtidig med at designprincippet let tilpasses og skaleres til andre havnemiljøer.

Ved samtidig at udforme sikringen og byrummene på en måde, der sikrer rekreative muligheder, maritime aktiviteter, sanselige naturoplevelser og rum for produktion og iværksætteri, kan vi skabe en unik ramme for et levende og pulserende havne- og byliv. Et byliv, hvor man ikke bare passivt sidder og drikker kaffe, men hvor håndværksproduktion og arbejdsdag, fritidsliv og havneliv går hånd i hånd i en samlet rekreativ og kreativ symbiose.

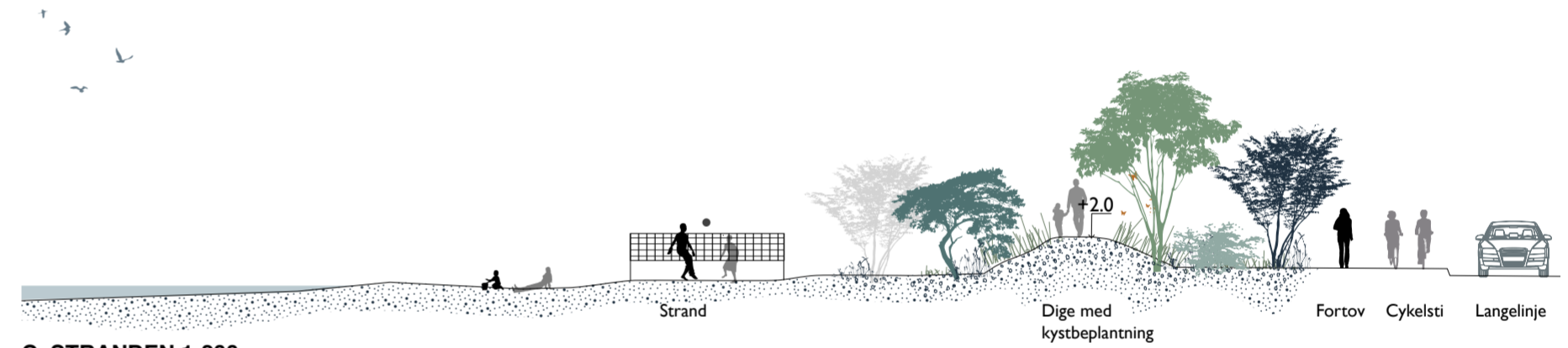
- Fast sikring
- Skydeport
- Vippeport
- Terræn sikring / dige
- Sikring i bygning
- Sikring i eksisterende terræn

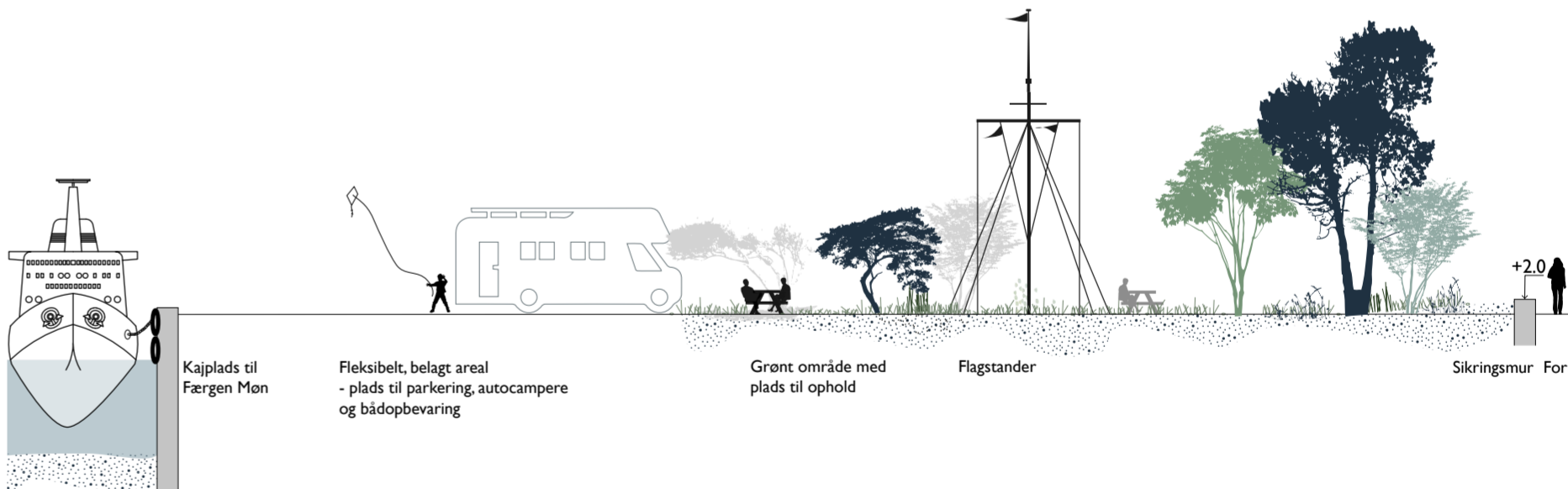
A. NATURHAVNEN 1:200

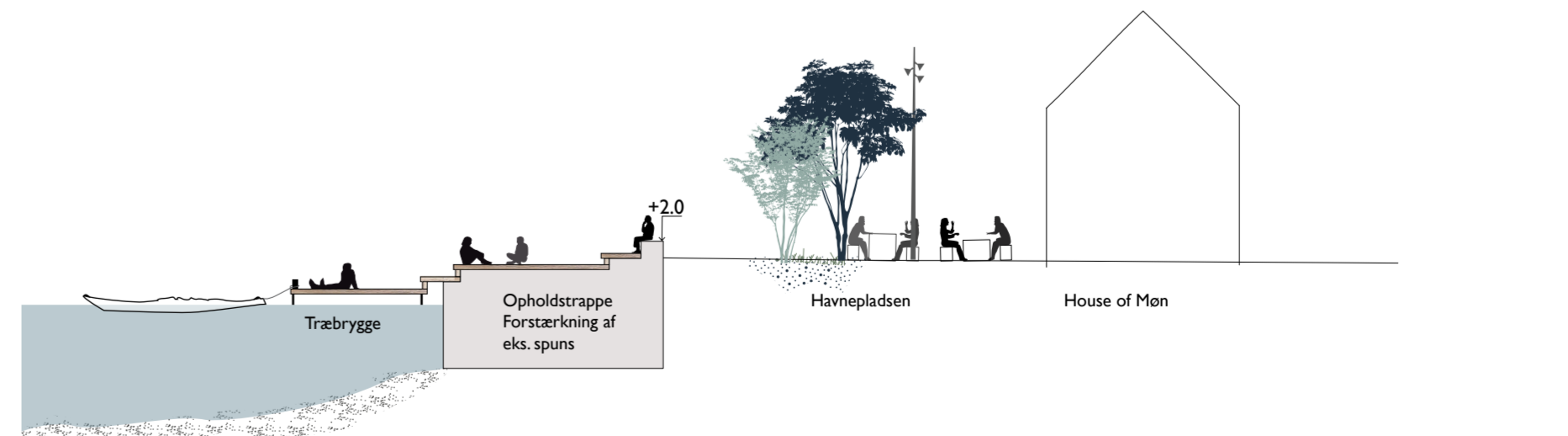
B. SUKKERHAVNEN 1:200

C. STRANDEN 1:200

D. VED HAVNEN 1:200

E. HAVNEPLADSEN 1:200

KULHAVNEN & STRANDEN

Den stemningsfulde lystbådehavn er en imødekommende og livlig havn, hvor sejlere såvel som gæster nyder godt af de grønne omgivelser med plads til både arbejde, leg, læring og samvær.

Kulhavnen

Sejlerlivet og fællesskabet omkring det skal have bedre vilkår for at trives både praktisk og socialt, og samtidig skal resten af byen inviteres ind på havnen og nyde godt af adgangen til vandet og miljøet i havnen.

Derfor får området omkring Sejlklubbens klubhus et grønnere udtryk, så rummet bliver mere imødekommende, uden at det går ud over havudsigten eller de store, funktionelle flader. Her etableres en grejbank, hvor skoler og institutioner kan låne grej til udforskning af kystnaturen. Nye grillfaciliteter giver sejlklubben, gæstesejlere såvel som lokale mulighed for at nyde sommeraftenen på havnen, mens nye områder til leg gør det nemmere og sjovere at tage børn og børnebørn med på havnen.

Der skabes bedre opholdsmuligheder for enden af molen, og samtidig er der mulighed for at etablere sauna til vinterbadere, omklædnings- og opbevaringsfaciliteter på molen mod Stege Bugt.

Der etableres en ny træbrygge langs kanten samt en ny bygning til masteopbevaring, som om sommeren, når mastene er på bådene, kan bruges til læfuldt ophold.

Forbindelsen til bymidten styrkes ved at skabe adgang til havnen via Dybrostræde i forlængelse af molen, med en sikker krydsning over Langelinje.

Stranden

I direkte forbindelse med Kulhavnen anlægges en ny badestrand. På stranden kan man spille beachvolley, sole, bade eller lege i klitterne. Udvidelsen af stranden giver plads til et sikringsdige der snor sig igennem stranden grønne ryg ind mod Langelinje.

Udover at skabe et værdifuldt rekreativt rum for byens borgere og besøgende vil den nye kystlinje mindske problemet med opskyllet tang betydeligt.

KULTURVÆRFTET

På havnekajen øst for Storebro skabes flere nye mødesteder og bedre rammer for byens rige kulturliv, ligesom det arbejdende værft får en langt mere fremtrædende rolle på det ny Kulturtorv.

Havneområdet nærmest Storegade er bymidtens ansigt ud mod havnen, og derfor skal den være langt mere imødekommende, ligesom dens allerede eksisterende kvaliteter skal styrkes.

Havnetrappen

For at skabe adgang til vandet og gode rum til ophold, etableres der en havnetrappe nærmest Storebro. Her kan man i hverdagen sidde med en kaffe købt på caféen eller med en bog, mens man venter på bussen – helt tæt på vandet og med udsigt over det grønne foreningsmiljø på den modsatte side af havneløbet. I forbindelse med markedsdage og på varme sommerdage er det her, lokale og byens gæster mødes til et hvil og et svalende fodbad. Her kan kajaker også lægge til, inden turen går ind til Storegades butiksliv.

Busholdepladsen

Busholdepladsen optager i dag et stort areal langs havnen, som giver området et forladt præg. Derfor skal Busholdepladsen optimeres, så den fylder mindre og samtidig får et grønt venteområde, hvor man kan sidde mellem læskabende beplantning.

Kulturtorvet og det aktive værft

Det aktive værft bliver en ny destination på havnen. Værftet åbnes op for besøgende, hvor nysgerrige kan komme helt tæt på arbejdet og se arbejdet med skibene på tæt hold. Værftet bliver en hjørnesten i Kulturtorvet, hvor de øvrige eksisterende bygninger omkring torvet får nyt liv. I dag er værftet svært at få øje på, og derfor nedrives en enkelt af de eksisterende bygninger for at gøre området mere synligt og samtidig skabe en mere fleksibel plads, der kan rumme flere forskellige aktiviteter. De øvrige bygninger på pladsen kan bruges til café og et fælles kulturhus, der kan give plads til nye idéer og initiativer eller til allerede eksisterende aktiviteter med pladsmangel i byen.

Leg & Lær

På kulturtorvet findes en ny legeplads inspireret af værftarbejde og havneliv, hvor børn og barnlige sjæle selv kan prøve kræfter med skibsarbejder og sejlads.

Sukkerbroen

Alleryderst genetableres den gamle Sukkerbro i en ny form, der skaber en ny forbindelse til Lendemarke-siden og en ny rute gennem byen. Samtidig vil den ny bro skabe bedre forbindelse til den smukke kyststrækning langs Noret. Broen kan åbnes når det er nødvendigt, således at det stadig er muligt at sejle mellem bugten og noret.

NATURHAVNEN

Fiskerstrædes uformelle stemning og selvgroede miljø forstærkes i den ny naturhavn, hvor foreningsliv møder naturturisme og frodig natur.

I kontrast til den urbane havnekaj på modsatte side af havneløbet, er Naturhavnen – som navnet afslører – en naturskøn havn, hvor naturen vokser vildt og frodigt om kap med det aktive foreningsliv. Naturhavnen tager afsæt i det autentiske miljø i Fiskerstræde og understreger den selvgroede, u højtidelige stemning, der findes i dag.

Foreningsliv og rekreation

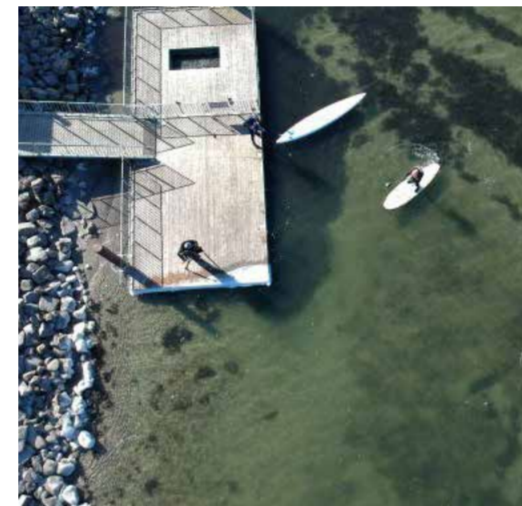
De eksisterende bygninger bevares, mens de grønne omgivelser forstærkes og tilføjes nye rekreative faciliteter, f.eks. shelters, fiskepladser og udsigtsplatforme. Samtidig etableres et nyt, stort slæbested med kanter, som man kan sidde på, og som giver slæbestedet et plads-agtigt præg. Her kan man mødes om fritidsaktiviteter eller en pause med fødderne i vandet.

Naturturisme

Naturhavnen bliver et nyt udgangspunkt for naturturisme på Møn. Her findes information om ruter, udflygtsmål og overnatningssteder i naturen, og det er muligt at leje båd eller kajak til en (fiske)tur på Noret eller til en shelterplads i nærheden. I SuperBrugsen kan man proviantere, inden turen går videre, eller man kan slå sig ned og nyde madpakken i grønne omgivelser.

Integreret, landskabelig sikring

Det grønne område langs norets kyst beskyttes med et dige, mens kanten mod havneløbet sikres gennem en terrænintegreret sikringsmur, som giver mulighed for et blødt møde med kysten. På den måde får mødet med vandet et naturligt udtryk, samtidig med at bygningerne på havnen sikres i forbindelse med stormflod.

UDVIKLING AF SUKKERFABRIKKEN

Sukkerfabrikken Møn skal udvikles til en fremadskuende ferieby, som indrettes på den nedlagte sukkerfabriks arealer, med attraktiv beliggenhed lige ned til Stege Bugt. Feriebyen skal rumme et væld af oplevelser, aktivitetstilbud og op mod 500 ferieboliger.

Sukkerfabrikken var sværindustri fra starten. Et kæmpestort fabrikskompleks, med hundreder af ansatte, hundredvis af landmænd på roekontrakter og infrastrukturer til transport af roer, saft og sukker, som ompændte hele Møn og Sydsjælland. En sand industriel revolution. Sukkerfabrikkens betydning for det mønske lokalsamfund kan næppe overvurderes. Den var det grundlæggende vilkår for tusinder af familiers dagligliv og for lokalsamfundets sociale struktur.

30 år efter lukningen er fabrikken nu under udvikling til et moderne center for erhverv, kultur og turisme – med masser af småvirksomheder og liv.

Projektet 'Sukkerfabrikken Møn' skitserer en unik, profilskabende og fremadskuende ferieby med boliger, hotel, og oplevelser, som indrettes i den gamle Sukker-fabrik på de yderst attraktive arealer lige ud til vandet i Stege. Projektet skal matche Møns profil i forhold til natur og bæredygtighed, ligesom der lægges stor vægt på, at ferieområdet bliver en integreret del af Middelalderbyen Stege og at de eksisterende bygninger bevares.

MULIG UDVIKLING AF XL-GRUNDEN

Centralt på Stege Havn ligger det store byggemarked XL. Der er for nuværende ingen planer om at ændre grundens funktion, men man kan på lang sigt forestille sig, at grunden kan udvikles til et nyt byområde i tæt kontakt med vandet.

I takt med at Stege udvikler sig og det store projekt på Sukkerfabrikken udfolder sig, kan der være potentiale i at udvikle nye boligområder i byen, der kan tiltrække nye beboere.

Man vil på XL-grunden kunne udvikle en kanalby, der giver mulighed for at bo med vandet helt tæt på. Det vil være et område med både urbane og landskabelige kvaliteter, og som skalamæssigt skaber en god overgang mellem Sukkerfabrikkens store skala og den gamle by på den anden side af havnen.

En ny udnyttelse af XL-grunden vil kunne bidrage til at skabe bedre forbindelse fra Naturhavnen til Sukkerfabrikken og samtidig give smukke kig mod Stege Bugt, når man bevæger sig ad Støvasen.

LEG & LÆRING PÅ HAVNEN

Havnen i Stege er også et sted for børn og unge - det er et sted, hvor man både kan lege og lære, og et sted man kommer i skoletiden såvel som i fritiden. Flere rum er indrettet til at gøre det både sjovt og spændende at være på havnen.

1. Leg og læring

I havneparken ved Kulhavnen oprettes en grejbank, hvor lokale skoler og institutioner kan låne udstyr og materiale til aktiviteter og undervisning som fx fiskenet, waders og udstyr til at undersøge og lære om sin fangst. På det grønne område foran det sejlkubbens klubhus findes en fleksibel møbleringen, som det kan tilpasses til undervisning for både større og mindre grupper.

2. Leg på Værftspladsen

På legepladsen ved værftet kan børn og unge udfordre både fysik og fantasi. Et bevæget terræn, naturlige materialer og lærerige legeinstallationer lader børn gå på opdagelse i det maritime miljø. Pladsen ændrer sig efter vejr og sæson - når det regner, opstår der f.eks. oversømmelser, hvor man kan lære om havvandsstigninger.

3. Læring på Naturhavnen og ved jordbassinerne

På Naturhavnen kan man få lov at komme tæt på vandet og kystens natur. Her kan man sove i shelters, lære at lave bål eller fiske i noret fra platformen. Man kan også følge stien igennem Sukkerfabrikken til jordbassinerne, hvor man kan lære om det rige fugleliv. Begge steder er kerneområder i Biosfære Møn, og her har man mulighed for at lære mere om Møns særlige natur.

1. Leg & læring

2. Leg

3. Læring

UD PÅ TUR, ALDRIG SUR

Med udgangspunkt i Stege er der mulighed for at bevæge sig ud på et væld af forskellige slendre-, vandre- og cykelruter for at udforske den særlige mønske natur og Steges kulturhistorie.

Der er også mulighed for at komme på og i vandet, og oplevet øen fra vandsiden eller udforske livet under overfladen.

Hvis har begivet sig ud på Camønoen eller en af de store cykelruter vil Stege være et oplagt sted at holde pause, fylde provianten op og tage et kig på de lokale seværdigheder.

Udviklingsplanen lægger sig således op ad tankerne i helhedsplanen for Stege fra 2016 i arbejdet med etablering af rekreative ruter.

- Camønoen
- Panorama cykelrute
- Lokale ruter
- Seværdigheder

BEPLANTNINGSTRATEGI

Stege kyst eksisterer i tæt relation til den mønske kystnatur med Stege Bugt på den ene side og Stege Nor på den anden. Den smukke og robuste kystbeplantning fra disse kyststrækninger trækkes med ind på havnen og er med til at fremme den karakteriske kontrast mellem den hårde kajkant og den bløde kyst.

Beplantningsstrategien tager udgangspunkt i samspillet mellem havn og kyst samt mellem det vilde og selvgroede. Kystens beplantning er robust og kan tåle stærk vind og saltvand, og så er den oplevelsesrig året rundt.

Fyrretræer, birk, pil, tjørn, hjælme og marehalm er eksempler på arter, der vil egne sig godt til at vokse her og skabe et varieret og karakteristisk udtryk. Det er arter, der godt kan tåle, at der er aktivitet omkring dem, og de er i stand til at skabe både tætte og åbne plantninger afhængig af behovet. På den måde kan havnens beplantning variere i udtryk fra det helt tætte og læskabende til det åbne og aktive.

Denne type beplantning og udtryk kræver meget lidt vedligehold, da slid, vejr og vind naturligt vil fordrø en langsom vækst.

Forslag til artsvalg:

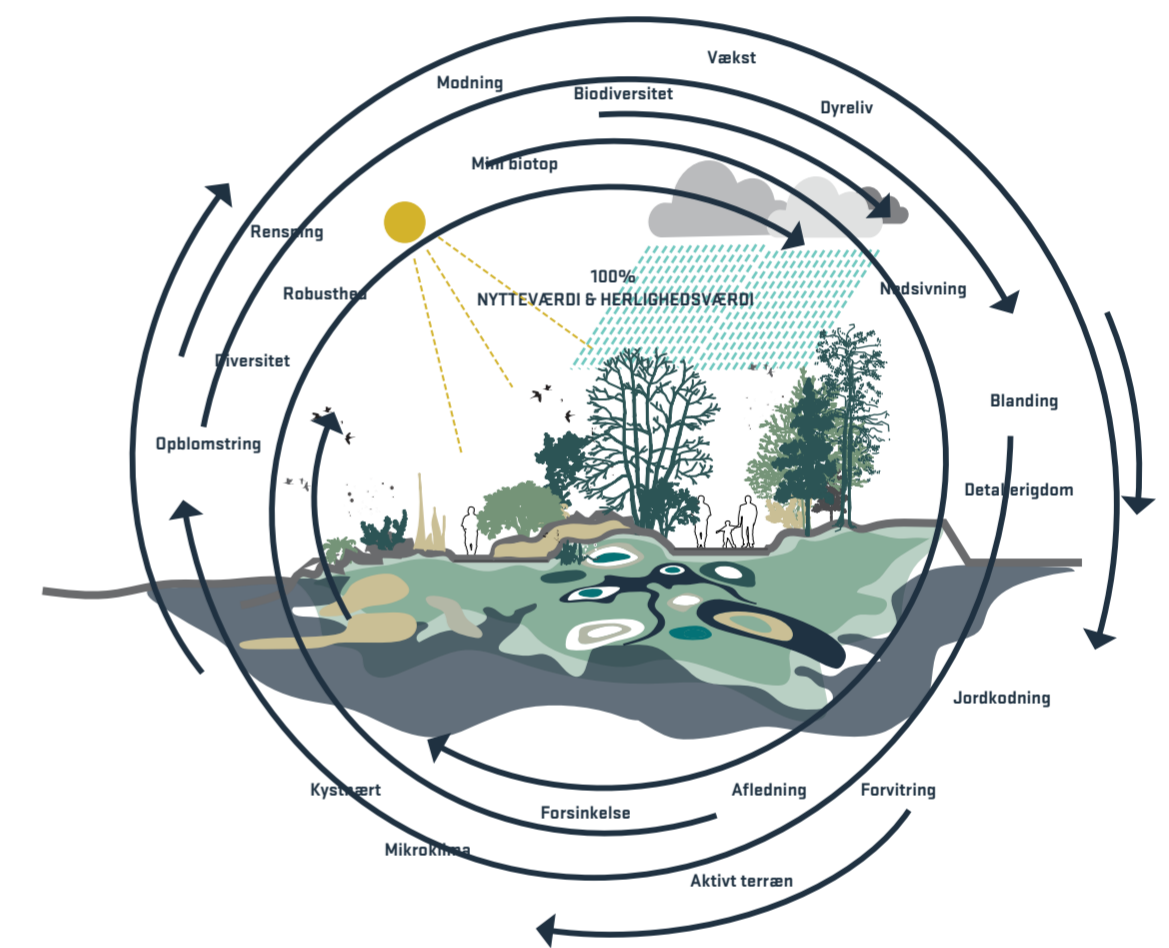
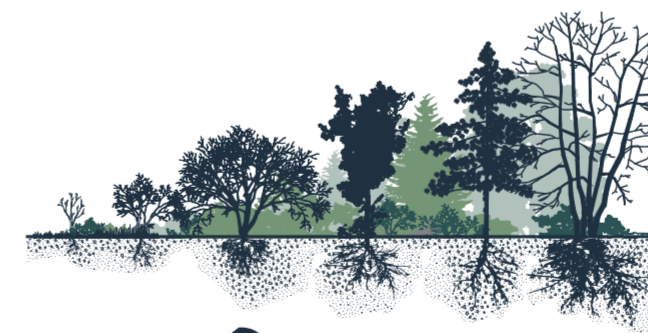
- Pinus Mugo* - Bjergfyr
- Pinus Contorta* - Klitfyr
- Pinus Sylvestris* - Skovfyr
- Salix Caprea* - Seljepil
- Salix Cinerea* - Grå pil
- Salix Aurita* - Ørepil
- Betulae Pendula* - Vortebirk
- Crataegus Laevigata monogyna* - Hvidtjorn
- Ammophila arenaria* - Sand-hjælme
- Leymus arenarius* - Marehalm

EN NATURLIG OPLEVELSE

Man skal kunne opleve naturen på havnen. Selv smalle beplantningsbælter kan være oplevelsesrige at bevæge sig igennem.

NYTTEVÆRDI & HERLIGHEDSVÆRDI

Naturen skal være oplevelsesrig og sanselig for besøgende og være med til at styrke stedets identitet og herlighedsværdi. Når du bevæger dig rundt i området, kan du køre fingrene igennem de høje græsser, høre birketræerne rasle og dufte fyrretræernes nåle. Samtidig er naturen performativ og spiller en aktiv rolle i miljøet på havnen ved at forbedre mikroklimaet ved for eksempel at give læ for vinden eller skygge for solen, således at der altid er gode og behagelige opholdsmuligheder.

VARIERET VILDSKAB

Nogle steder er der brug for en tæt beplantning, der skaber afskærmning og læ. Andre steder er der brug for en åben beplantning, der tillader de lange udsyn. De kystnære biotoper kan begge dele, og det er derfor muligt at bevare et vildt udtryk i både de åbne og de tætte beplantninger. Variationen vil gøre det til en oplevelse at bevæge sig rundt på havnen og samtidig skabe gode forhold for havnens brugere og aktiviteter.

BELYSNINGSSTRATEGI

Det skal føles trygt og sikkert at færdes på havnen i Stege efter mørkets frembrud, men man må også gerne opleve mørket og naturens eget lys - månelys, stjerneblink eller en lysende solopgang. Belysning er et centralt middel til at skabe tryghed. Belysningen på havnen skal understøtte fællesskaber og Dark Sky Møn, og ikke bare være funktionsbelysning.

Havnen er et socialt såvel som funktionelt rum, og belysningen bør understøtte udearealernes multifunktionalitet ved at tilpasse sig de skiftende behov. En naturbaseret og social belysningsstrategi tager udgangspunkt i at skabe stemningsfulde og behagelige lyssætninger, der indbyder til sociale møder og ophold. Det gør man ved at skabe en fleksibel løsning, hvor lysniveauet tilpasses efter behov. Forskning viser, at følelsen af tryghed ikke kommer fra mængden af lys, men snarere mængden af mennesker - derfor er det vigtigt, at belysningen gør det attraktivt også at besøge og opholde sig på havnen, når det er mørkt.

Møn og Nyord er det første område i verden, som er blevet udnævnt både som Dark Sky Community og Dark Sky Park. Det betyder at dette er et sted hvor mørket er en attraktion, og hvor der arbejdes aktivt på at mindske lysforurening - dette skal selvfølgelig afspejle sig i belysningsstrategien for Stege Kyst.

SÆNK LYSET

Gang- og opholdsarealer oplyses med lav belysning under øjenhøjde. En lavt placeret belysning er meget stemningsfuld og gør overgangen fra oplyste til ikke-oplyste områder mere blød. Samtidig sikres en effektiv oplysning af gangarealerne, som gør det sikkert at bevæge sig rundt på havnen.

LIGE PRÆCIS

På havnens aktive arealer er der behov for en god funktionsbelysning, og den eksisterende belysning bør her suppleres med en belysning, der oplyser lige præcis de arealer, hvor der er behov for det - uden at forstyrre den stemningsfulde belysning på resten af havnen. Belysningen bør kunne justeres, således at den kraftige funktionsbelysning kun er tændt, når der er behov for det, f.eks. ved et tryk på en knap.

Oplev mørket

Man må gerne mærke, at man bevæger sig i naturen og ikke i byen, og mørket er en del af den oplevelse. Dette gavner også dyrelivet, som forstyrres af for stærk belysning.

Vis naturen

Den lave belysning kan også være med til at fremhæve karakteristiske beplantninger og gøre uderummene grønne døgnet rundt.

UNIVERSELT DESIGN

Alle brugere og besøgende skal let og sikkert kunne komme rundt på havnen, og alle skal have mulighed for at komme til og i vandet. Derfor er alle stiforbindelser tilgængelige og niveaufri.

Adgang til vandet

Havnetrappe, flydebroer og badeanstalter anlægges med ramper således at alle kan komme til og i vandet. På stranden etableres en lamelsti så det er muligt at komme ned til vandkanten.

Parkering

Der etableres handicap parkering på Kulhavnen, Ved Havnen og på Naturhavnen.

Niveaufri adgang til alle funktioner

Adgang til vandet

TRAFIK OG MOBILITET

Afvikling af trafik - parkering - bådopbevaring

SOMMER

Parkeringsarealer fordeler sig over hele havnen, med primær adgang fra Støvvasen, Ved Havnen og Langelinje. Arealet langs Ved Havnen kan om sommeren også anvendes til autocampere, hvor den grønne trekant giver mulighed for læ og ophold. Den eksisterende busplads beholder sin placering og kapacitet, men optimeres således at det bliver en bedre oplevelse at rejse til og fra Stege med bus.

VINTER

I vinterperioden omlægges arealer på Kulhavnen, Ved Havnen og ved Naturhavnen til opbevaring af både.

